

Tuletõrje Teated

Üleriiklise Tuletõrjeliidu väljaanne

Nr. 10. (45)

Oktoober 1928.

6. aastakäik.

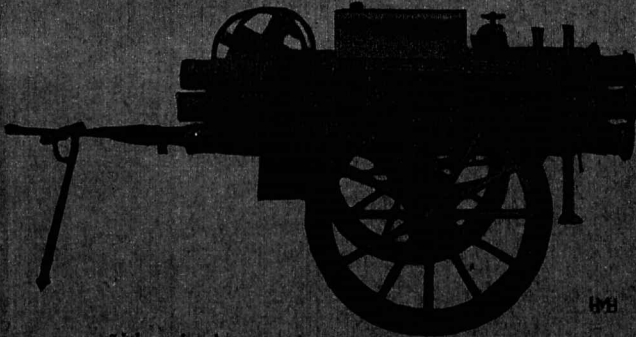
Liidu väljaandel ilmus broshüür

Tuleõnnetuste põhjused ja nende ärahoidmine.

Sisu: Õnnetused küünlaga. — Puud ja söed. — Tuletikud, paberossid ja sigarid. — Petroleum. — Bensiin — Piiritus. — Toimimine õnnetuse korral petroleumi, bensiini ja piiritusega. — Elekter. — Piksest ja piksekaltsest. — Tulikahjud isesüttimisest. — Metsapõlemised. — Veetagavarade hoidmisest. — Toimimisest tulikahju ajal. — Mõni sõna tuletõrjest. — Tule vastu kindlustamine.

Saadaval Liidu laos Tallinnas, Pikk tän. 43 Suurel arvul tellides 5 senti eks.

Väike jõuprits.

sõiduseisukorras.

veeandmine minutis	450/600 ltr.
mootor	8 h.-j.
veejoa ulatus	40 mtr.
veejoa kõrgus	25 .
kaal	7 puuda

EESTI OLUDELE
KÕIGE KOHASEM!

Tulekustutus-
riistade tehas

O-ü. MEYER-HAGEN

Hagen i. W.,
Saksamaal.

Korrespondent Eestis: E. LUKASCHEVICZ, Tallinnas

Toompuiestee 17-a, krt. 12. Kõnetraat 16-53.

Auto-, mootor- ja käsipritsid, auto- ja teised redelid ning kõik muud tulekustutusriistad ja tarbeasjad.

HINNAKIRJAD JA TEHNILINE NÕUANNE MAKSUTA.

Komisjonikontor

Tartus, Riia tän. 55, telef. 2-97.

Avatud 10—2 ja 4—5.

Tuletõrje Liidu ülesandel müüa:

Liidu- ja teenistusmärke,
mütsimärke,
mundrinööpe,
signaalpasunad,
kiivrite embleeme
ja rosette,
adjutandi paelu.

Käsipritse

mitmesuguses suuruses on liidu
laos saada hinnaga:

Kr. 300.—, 400.—, 500.— ja 600.—

tükk ühes vastava imev- ja välja-
viske voolikutega.

TULETÕRJE TEATED

::

Ilmub kord kuus.

::

Toimetus ja talitus Tallinnas, Pikk t. nr. 43.

Tel. 579. Äritunnid k. 9 h.—k, 3 p. l.

Aadress igasugustele saadetistele: Tallinna, Pikk t. 43, Kuukiri „Tuletõrje Teated“.

Tellimishind: 1 kr. 20 senti aastas.

Vastutav toimetaja A. Pirker.

Väljaandja: Üleriikline Tuletõrjeliit.

Kuulutuste hind (krooni).

	1 lhk.	1/2 lhk.	1/4 lhk.	1/8 lhk.
Kaane väliskülg ja teksti keskel	45	23	12	6
Kaane sisekülgedel	37	19	10	5
Teksti järele . . .	30	15	8	4

Hinnaalandus kuulutuse ilmumisel järjest 3—5 korda 5%
6—11 korda 15%, ja 12 korda 25%.

Nr. 10 (45).

OKTOOBER 1928.

6. aastakäik.

Sisust:

Tuletõrjeühingud ja kindlustusseltsid. — Tuletõrje toetamisest kindlustusseltside poolt. — Riikline abiraha tuletõrjele. — Tallinna tuletõrje sügismanöövrilt. — Öudne tulikahju Madridis. — Igasse majapidamisse tulekustutusabinõud. — Koosoleku kokkord. — Philadelphia tuletõrje minevikus. — Kroonika. — Pildid.

Tuletõrjeühingud ja kindlustusseltsid.

Vastastikkuse toetuse korraldamisest.

Tuletõrjeühingud ja kindlustusseltsid võitlevad mõlemad tuleõnnetustega. Esimesed tuleõnnetuste ärahoidmiseks ja tekkinud tulikahjude kiiremaks sumbumamiseks, kuna viimaste ülesanne on tule läbi sündinud kahjude tasumine.

Loomulikult peaksid kindlustusseltsid tuletõrjete asutamisest ja nende edaspidisest täiendamise tööst huvitatud olema, sest on ju tuletõrje hea seisukord see alus, mille peale kindlustusseltsid endid toetavad ja mida vähem meil põleb, seda kasulikum on see riigile, rahvale ja kindlustusseltsidele.

Suurem jagu, võib öelda peaaegu kõik kindlustusseltsid saavad sellest hästi aru ja nad püüavad tuletõrjele mitmel viisil abiks olla, võttes osa nende tegevusest ja määrates neile toetussummasid. Kuid toetussummade määramisel tekitab seaduse nõue kibedustunnet ja takistab sageli toetuse määramist. Nimelt peavad kindlustusseltsid kõikide toetussummade pealt, mida nad tuletõrjele määravad, riigi heaks kindlaksmääratud normi järel % % maksma. Kui see maks ära jääks, saaksid kindlustusseltsid arvatavasti veel suuremal määral tuletõrjesid toetama.

Tuletõrjeliidu juhatus on selle maksu kaotamist palunud, kuid palve on tagajärjeta jäänud. Nüüd, kus riigikogus juriidiliste isikute maksustamise seadus harutusel on, tuleks Tuletõrjeliidul uuesti palvega valitsuse poole pöörata, et kõik tuletõrjetele määratud toetusrahad saaksid seltside harilikkuude kulude hulka arvatud, seega riigi heaks võetavast maksust vabastatud.

* * *

Nagu eelpool öeldud, on tuletõrjeühingute ja kindlustusseltside tegevus üksteisega seotud ja seega peaks ka nende tegevust juhtima ainult üks riigiasutus, kellel alati käepärast oleksid täpsed andmed nii ühe kui teise tegevuse ja puuduste kohta ja seega oleks sel asutusel võimalik nende tegevust ühtlustada. Vene riigis juhtis tuletõrje kui ka kindlustuse ala siseministeeriumi osakond (отдѣлъ страхования и прѣтиво-пожарныхъ мѣръ) ja minu arusaamise järel võiks see ka Eestis sündida. Praegu juhib tuletõrjeasjandust siseministeeriumis politsei osakond ja kindlustuse asju rahaministeeriumi kinnitusosakond. Meil on ministeeriumide koondamine ja osakondade ümberpaigutamine teoksil; kas ei oleks võimalik tuletõrje ja

kindlustuse asjandust ühendada ja ühe asutuse kätte usaldada. Politsei peavalitsus on väga huvitatud tuletõrje tegevusest, ta teeb kõik mis võimalik tuletõrjete korraldamisel, kuid tal puudub raha tuletõrjete toetamiseks, kuna rahaministeerium, kellel võimalik oleks oetussummasid leida, vähe tähelepanu tuletõrje hädade peale pöörab ja seni peaaegu kõik tuletõrje palved tähelepanemata on jätnud ehk küll varanduste ja tööstuste kaitse tulehädadohu eest teda huvitama peaks.

Käesolevas nris leiab lugeja rahaministri eitava seletuse Tuletõrjeliidu ettekande kohta toetusraha määramiseks teatud 0% 0% näol kindlustusmaksust ehk puhtast kasust. Oma eitavat seisukohta põhjendab hra minister esiteks sellega, et nõudes kinnituskasust 0% 0% tuletõrje heaks tõuseks kinnituskas, kuna peaksid seda maksu kandma ainult need, kes oma varad tule vastu kindlustavad. Edasi arvab hra minister, et niisugune maksustamise viis oleks läbiviidav, kui sunduslik kindlustus saaks sissesetatud.

Praeagusel ajal kindlustavad oma varandusi suuremalt jaolt jõukamad kodanikud ja neil ei läheks see üle jõu väikest maksu kanda tuletõrjete heaks, kuna kehvemad kodanikud ei jaksa kindlustusmaksu tasuda ja seega ris-

keerivad oma varandusega. Sunduslikul kindlustamisel saavad aga neilt kindlustusmaksud sunniviisil politsei kaudu sisse nõutud, ja kui neil maksta võimatu, siis võib kergesti juhtuda, et varanduse kindlustuseks tulikahjude eest, saab seesama varandus kindlustusmaksu tasumiseks ära müüdnud ja kodanikul ei jää üle midagi enam kindlustada.

Kui võimalik ei ole kindlustusmaksust väikest osa tuletõrje heaks määrata, siis võiks see kindlustusseltside puhtast kasust sündida, kuigi see vahest vähe, ehk midagi tuletõrjele ei anna.

Mis aga puutub hra ministri seletusesse, et selle maksustamise viisi järel saaksid kohalised linna- ja valla vast. kinnitusseltsid eesõigustatud, siis on siin nähtavast arusaamatusega tegelemist. Liidu ettepanekus oli mõeldud kõik kindlustusseltsid; kuid ülemaaliste seltside summad olid mõeldud koondata valitsuse juure, kuna kohalikud seltsid, kes ainult ühe omavalitsuse piirkonnas töötavad, seda raha oleksid otsekohe pidanud kohapealsete tuletõrjeühingutele üle andma.

Loodan, et Tuletõrjeliidu juhatus oma ettekannet selles mõttes täiendada saab ja hra rahaminister nõu leiab, kuidas võimalik oleks tuletõrjet toetada tema kasulikus töös.

Hoolsusmärke määratud.

Liidu juhatuse viimasel koosolekul 19. oktoobril määrati sellekohaste ettepanekute põhjal hoolsusmärke järgmiselt.

Narva Jaanilinna v. t. üh.: 1. järgu hoolsusm. Konstantin Koltshin, Aleksander Nõmtak. 2 j. h. m. Ivan Kadushin

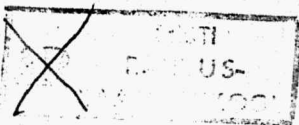
Alutaguse vabat. tulet. üh.: 3. j. h-m Aleksander Klemet, Johannes Kullamaa ja Aleks Beljajev; hõbemedal Aleksander Ort

Kulje vabat. tulet. üh.: 3. j. h-m.

Villem Tamberg, hõbemedal Vassili Svesdov, Ivan Stoljarov, Jakob Plotnikov ja Konstantin Matjunin.

Naha vabat. tulet. üh.: hõbemedal Rudolf Sultsmann, Victor Puksov, Gustav Otsmann, Jakob Rämask, Artur Zingov.

Narva Kalevi vabriku tulet. komando: kuldmedal Georg Valter, Aug. Simenson; hõbemedal Aleksander Ivanov, Stepan Ekimov, Vladimir Smirnov, Aleksander Iljin.

Eeloleva koosoleku puhul.

Tartusse sõit sünnib täie hinna eest, tagasi aga tasuta — Koosolekule võetagu volitused kaasa.

Vabariigi valitsuse poolt on 12. okt. vastu võetud järgmine otsus:

Lubada Tartus ärapeetavast üleriiklise Tuletõrje Liidu peakoosolekust osavõtmiseks 250 saadikule 50%⁰ hinnaalandusega sõit raudteel III kl., kusjuures sõit kohtadelt Tartusse sünnib täielhinnal, aga tagasisõit tasuta, Üleriiklise Tuletõrje

Liidu poolt väljaantud tunnistuse järele.

* * *

18. novembriks Tartusse tuletõrje liidu peakoosolekule sõitjad ühingu esindajad võtku tingimata kaasa väljavõtte ühingu peakoosoleku protokollist, et nad valitud on ühingu esinajaks liidu peakoosolekule.

Tallinna tuletõrje sügismanööver.

Kõigi Tallinnas asuvate tuletõrje organisatsioonide traditsiooniline sügismanööver peeti tänavu 15. okt. Et politsei poolt kesksuvel juba tuletõrjele häire korraldati, siis ei antud sügismanöövrite mitte nii suurt ulatust, kui aasta tagasi. Kuid ka seekord lõpetati manöö-

ver näitliku harjutustega. Nimelt olid kino „Grand Marina“ ja sauna „Bassin“ põlemist ja tuletõrjajatele oli ülesandeks põlevate hoonete kustutamine ja naabrimajade kaitsmine.

Sügismanööver õnnestas hästi.

Riikline abiraha tuletõrjele.

1928 a. abiraha jaotati 77 ühingu vahel, kellest enamus sai 50 kr. suuruse summa.

Tuletõrjeliidu juhatuse koosolekul 14. sept., millest osa võtsid ka politseipeavalitsuse esindajad, seati kokku kava tuletõrjele määratud riikliku abiraha jagamise kohta. Kava esitati siseministritele kinnitamiseks, kelle korraldusel on aga liidu poolt esitatud kava muudetud ja abiraha jaotatud järgmiste vabatahtliku tuletõrje ühingute vahel:

Harjumaa.

Alavere	150 krooni
Ingliste	150 "
Kehra	50 "
Kernu	150 "
Pikavere-Perila	50 "
Triigi	50 "
Kloostri	50 "
Kuimetsa asund.	50 "

Järvamaa.

Esna	50 "
Ramma	50 "
Tammiku-Karevere	50 "
Kuksema	150 "
Päinurme	50 "
Rakke „Valged neegrid“	50 "

Virumaa.

Erra	50 "
Kondushi	50 "
Kuningaküla	50 "
Permisküla.	50 "
Porkuni	50 "
Põlula	50 "
Sompa	50 "
Tudu	150 "
Ust-Tshernova	50 "
Vasavere	50 "
Vihula	50 "
Vtroja	50 "

Läänemaa.

Märjamaa	100 "
--------------------	-------

Valgamaa.

Hummuli	50 "
Leebiku	150 "
Lõve	50 "
Patküla	50 "
Holdre	150 "
Kuigatsi	50 "

Petserimaa.

Budovitshi	50 krooni
Gorodistshe.	50 "
Kirshino.	50 "
Krjakovo	150 "
Lisje	50 "
Mala	50 "
Petski.	50 "
Satserinna	50 "
Senno	50 "
Salesje	50 "
Suure Miltsa	50 "
Suure Retshki	50 "
Värskä	50 "
Luki	50 "

Pärnumaa.

Talli	50 "
Tõstamaa	50 "
Häädemeeste	50 "
Pati-Ristiküla	50 "
Polli-Peraküla	50 "
Penuja	50 "

Tartumaa.

Aakre	50 "
Elistvere	50 "
Härjanurme	50 "
Kolkja	50 "
Kavilda	50 "
Laeva	150 "
Palupera-Pritsu	50 "
Ranna	50 "
Rannu	50 "
Rasina	100 "
Vastse-Kuuste	50 "
Kavastu-Viira	50 "

Võrumaa.

Naha	50 "
Pahtpää	50 "
Toolamaa	50 "
Vastseliina.	50 "
Räpina-Rosna	50 "
Saaluse	100 "

Viljandimaa.

Kolga-Jaani	50 "
Suure-Rõpu	50 "
Viiratsi	50 "
Õisu	50 "
Heimtali.	50 "
Ajakirjale „Tuletõrjuja“ *)	150 "

*) Mitte Liidu häälekandja „Tuletõrje Teated“ „T. T.“ toimetus.

Igasse majapidamisse tulekustutusabinõud.

27. sept. s. a. nr. 495 all saatis sise-ministeeriumi administratiiv-osakond kõigile maavalitsustele ringkirja, milles soovib maavalitsustele vastuvõtmiseks ja maksmapanemiseks sundmääruse tuleõnnetuste vastu võitlemiseks siia juurdelisatud kava järgi, mis asjatundjate poolt läbi vaadatud ja otstarbekohaseks tunnustatud.

See sundmäärus on surutud kokku viimase võimaluseni ja temasse võetud ainult tähtsamaid ja elementaarsemaid nõudeid tulikahjude tekkimise võimaluste ärahoiuks. Esitatud nõuded on nii lihtsad, et nende täitmine ei võiks tunduda koormavana. Raskemad nõuded ja üksikasjalikumad peensused, nagu neid esineb Lääne riikide sarnastes määrustes, on jäetud esialgu välja, kuigi nad oleksid tarvilikud küll ka meilgi. Raskemate ja keerulisemate nõuetega peab ootama kuni harinetakse lihtsamate täitmisega. Käesoleva sundmääruse maksmapanekuga ei peaks aga enam viivitama, see tuleks peatselt esitada maavolikogudele vastuvõtmiseks.

Ühtlasi tuleks võtta kaalumisele, kas ei oleks tarvis töötada välja ja panna maksma ka ehitussundmäärust. Runa iga omanik maal ehitab oma hooned enese äranägemise järgi, sagedasti üksteisele liig ligistikku, elamud kõrvalhoonetega kokku, ilma tulemüürideta ja arvestamata muude tuleõnnetuste ärahoiu nõuetega, siis tekkivad selletõttu sagedased tulikahjud, kus hävinevad ka naabrite majad, mõnikord terved talud ja külad. Selliseid õnnetusi märksa vähendada ja piirata aitaks ehitussundmäärus, mis kohustaks ehituste püstitamisel pidama silmas ka tuleõnnetuste ärahoiu nõudeid.

Samuti oleks vaja erilist sundmäärust korstnate korrashoiu ja puhastamise kohta, sest suurema osa tuleõnnetuste tekkimise põhjuseks on just korstnate vigastused ja tahmapõlemised. Käesoleva sundmääruse §§ 18-, 19-, 20- ja 21-sse on võetud mõningaid algelisemaid nõudeid tuleasemete ja korstnate korrashoiuks, kuid jääb raskeks nende nõuete täitmise kontroleerimine, tulikahju korral kindlakstegemine kas korsten oli korras, kuna teda viimati

puhastati ja kas tulikahju ei ole tekkinud omaniku hooletuse läbi, näit. tahma süttimisest korstnas, mis põlemisel väga hädaohtlik. Korstnate puhastamist ja tuleasemete korrashoiu järelvalvel tuleks selletõttu eriti korraldada, mis olgu lähema tuleviku ülesandeks.

Raske on sundmääruses ette näha ja üldiselt kindlaks määrata, missugused tulekustutusabinõud on tarvilikud ja peavad olema igas asutises ja ettevõttes. See oleneb asutiste ja ettevõtete suuruselt ja iseäraldustest, näit. mõnes saeveskis või puuhoovis tekkinud tulikahju kustutamiseks ei aita ega tähenda midagi mõni pootshaak ega ämber või toober veega, seal on tarvis tugevamaid ja mõjuvamaid abinõusid. Sellepärast on käesoleva sundmääruse §23-ga suuremates äri- ja tööstuse-ettevõtetes tulekaitseks tarvilikkude abinõude ja nende asetuse määramine vastavalt iga asutise ja ettevõtte suurusele ja iseäraldustele jäetud selleks moodustatava erikomisjoni hoolde, kes ise valvab ja kontroleerib ka oma nõudmiste täitmist.

Tuleõnnetuste edukamaks ärahoiuks, tulikahjude rutuliselt ja mõjukamalt kustutamiseks nende tekkimise algul oleks soovitav, kui maa- ja vallavalitsused püüaksid veenda eestkätt suuremate kohtade pidajaid muretsema enesetele sundmääruse § 24-das loetletud tulekustutusabinõude lisaks tooberpritsi (hüdropuldi) 20—30 liitri veemahutusega, varustatud voolikuga, mille pikkus 7—10 m., üld-läbimõõt 25 mm., otsasuutüki läbimõõt 3—3½ mm. (hind 28—35 kr.), või mõne märja keemilise tulekustutaja. Viimased on hinna poolest kallimad ja lähevad ka sagedasti rikkesse, milletõttu vähem soovitavad.

Sundmääruse § 25. nõuab tuleõnnetusest kohe selle märkamisel naabritele teatamist vallaomavalitsuse poolt määratud alarmimise viisil ja § 26. kohustab ümberkaudseid elanikke tulikahjukohale appi ruttama nende veo- ja tulekustutamisinõuetega, mis vallaomavalitsuse poolt ette kindlaks määratud. Maavalitsused nõudku ja valvaku, et tulikahjude alarmimise viis ja kustutamisele kaasavõetavad veo- ja kustutamisinõud oleksid kindlaks määratud ning elanikkudele teatavaks tehtud, mis

vallaomavalitsuste kohuseks siseministri juhtnõõride tuletõrje järelvalve teostamiseks (R. T, 1925 a. nr. 73/74) § 8 järgi ja sundmääruse veo- ja sõidubiniõude andmise kohta tulikahjude, loodusjõuliste ja teiste suuremate õnnetuste korral (R. T. 1925 nr. 91/92) § 2 järgi.

Alarmimist teostatagu kaugemale kostva lokulaua, kella, signaalpasuna või mõne muu heliaparaadi abil erilisel, ainult tulikahjude teadaandmiseks tarvitaval viisil. See võiks sündida lühikeste ja pikkade helide ning nende vahel lühemate ja pikemate vaheaegade va-

heldamisega, kus lühikeste vaheaegadega katkendilised helid tähendaksid üldiselt tulehädadohtu ja sellele appikutset, pikad helid pikemate vaheaegadega aga juhataksid lähemalt tulikahju kohta, näiteks: . . . — — — . . . — — — . . . — — — Y küla jne.

Ei tarvitse määrata igale talule ega külale eraldi signaali, neid saaks niipalju, et ei suudetaks meeles pidada. Valla võib vaid jaotada raioonideks ja signaaliga tähendada raiooni, kus tulikahju tekkinud ja kuhu peab ruttama kustutamisele.

maavolikogult 1928 a.

vastuvõetud

s u n d m ä ä r u s

tuleõnnetuste vastu võitlemiseks

maal.

Alus: Eesti ajut. omaval. 1917 a. 30. märtsi seaduse teostam. määruse 1917 a. 22. juunist (Sead. ja korrald. kogu 1917. nr. 173, art. 953) § 7. ja semstvo sead. 1917 a. 9. juunist (Sead ja korrald. kogu 1917 a. nr. 157, art. 870) § 108 p.1.

§ 1. Igauhe kohuseks on ettevaatlikult ümberkäia tule, tuletikkude, keemiliste tulesüütajate, plahvatavate ning muude kergesti süttivate ja põlevate ainetega.

Isikuid, kellele kuulub teiste järelvalve, kohustatakse valvama, et nende valvealused tarviliku ettevaatusega ümberkäiksid tähendatud ainetega.

§ 2. Keelatakse hoida § 1-ses loetletud aineid lastele ja nõdrameelsetele kättesaadavates kohtades, usaldada lahtiselt põlevat lampi või küünalt lastele ja nõdrameelsetele ning jätta lapsi ja nõdrameelseid kui ka loomi järelvalveta ruumidesse, kus lahtiselt põlev tuli ei ole asetatud neile kättesaamatusse kohta.

§ 3. Keelatakse jätta järelvalveta lahtist tuld ahjudesse ja pliitide alla, eriti vihtlemisesaunadesse, kuivatustaredesse, pesu- ja sepikodadesse, kui ka sütega köetavaid tee- ja kohvimasinaid ning triikraudu eluruumidesse, koridoridesse, eeskodadesse, trepikodadesse, treppidele, löökodadesse, kuuridesse ja mujale, kus väljakukkuvad põlevad söed ja väljalendavad sädemed võivad langeda tuldvõtvale ümbrusele ning süütada selle põlema.

Samuti keelatakse jätta järelvalveta lahtise taeva alla tehtud tuld, olgu see metsas, karjamaal, heinamaal, väljal või mujal; lahkudes jälgitagu hoolega, et tehtud tuli oleks täielikult kustunud.

§ 4. Keelatakse visata põlevaid tikku-, paberossi ja sigariotse kui ka puhastada põlevaid piipusid kohtades, kus on kergesti süttivaid aineid, nagu õled, heinad, valminud vili, kuiv rohi ja kanarpikk, kuivad puud, põõsad, turvas ja muud sarnased. Eriti maksab see keeld metsakohtades suveajal.

§ 5. Keelatakse bensiini, petrooleumi, piirituse, eetri ja teiste sarnaste kergesti süttivate vedelikkude valamine tulle. Samuti keelatakse igasuguste kergesti süttivate ja põlevate ainetega hoidmine lähemal kui 1 m. tuleasemetest, auru- kateldest, kütetorudest ja korstnatest, eriti katustealustel, kui ka paberi-jätiste, kaltsude jne. hoidmine soojamüüride, korstna ja seinte vahel.

§ 6. Keelatakse tuletõrjemine väljas hoonete ja kergesti põlevate ning süttivate ainetega hoiukohtade juures lähemal kui 35 m.

§ 7. Keeta ja valmistada tõrva ja muid tulehädadohtlikke aineid võib ainult tulekindlates ruumides; erandina võib seda teha ka väljaspool, kuid väikse ilmaga ja vähemalt 25 meetri kauguses hoonetest, puuriitadest, hao-, turba-, õle- ja heinakuhjadest, risuhunikutest, valminud viljapõldudest, metsast ja turbarabadest.

§ 8. Äurukatelde korstnad olgu töötamisel varustatud korrapärase sädemepüüdjatega või sädemekustutajatega. Valvatagu hoolega, et juhuslikult väljalendavad tulesädemed ei tekitaks tuleõnnetust. Töölava aurukatla juures olgu tulekustutusabinõud, kas harilik tule-tõrje-prints või vähemalt toober-prints (hüdropult), mis täidetud veega, või üks täidetud keemiline käsitulekustutaja.

§ 9. Tuleõnnetuste, iseäranis metsapõlengute ärahoiduks varustatagu sädemeid andvate jõuvankrite ja muude masinate korstnad korrapärase sädemepüüdjatega (näit. tiheda traatvõrguga) ja ahjude ning tuhakastide ukсед olgu terved; hoonetest, metsadest ja turba-maadest mööda, või läbisõidul hoolitsegu juhid, et ei lendaks tulesädemeid ega küttekoldest ei kukuks välja põlevaid küttejätiseid.

§ 10. Keelatakse kanda süsa ja tuhka tuleasemest kustutamata ja jahtumatult tuldkardetavatesse kohtadesse. Tuhk ja söed hoitagu kustutamiseks ja jahtumiseks tulekindlast materjalist valmistatud ning tulekindla kaanega varustatud nõudes niisugustes ruumides, kus põrand samuti tulekindlast materjalist, nagu kivi, savi, muld, liiv, — tuldkartvatest ainetest mitte lähemal kui 1 m.

§ 11. Keelatakse müüa lastele alla 14 a. tulevärki. Samuti keelatakse lubada neile mängida tule, püssirohu, ja muude sarnaste asjadega.

§ 12. Keelatakse tulevärgi tegemine metsas kui ka hoonetest ja kergesti põlevate ning süttivate ainete hoiukoh-tadest lähemal kui 35 m.

§ 13. Elektri sisseseeded peavad vas-tama maksmapandud nõuetele.

§ 14. Tuldhakkavate lagedega ruu-mides varustatagu põlevad lae- ja seinalambid klaasi kohalt kaitsevarjuga või löödagu lagi lampide kohalt kaitseplekiga (mitte tsinkplekiga) ja asetatagu lambid sinna alla mitte lähemal kui 1/2 m. lambi klaasi ülemisest otsast arvatult.

§ 15. Ruumides, kus hoitakse kergesti põlevaid ja süttivaid aineid, kohustatakse tarvitama laternaid, millesse tulepesa kõvasti kinnitatud tule juhuslikult väljakukkumise ärahoidmiseks.

§ 16. Rehtedes, tallides, lautades, küünides, puukuurides, lakkades, puu-töökodades, katustealustel ning üldse igas kohas, kus on kergesti põlevaid

aineid, nagu heinu, linu, laaste, õlgi, kaltse, paberijätiseid jne., tarvitatagu valgustamiseks ainult kinniseid laternaid, mis pandud põlema väljaspool neid ruume.

Keelatakse suitsetada nendes ruu-mides kui ka üldse kergesti põlevate ja süttitavate ainetega tegutsemisel, samuti katusetöödel ja rehepeksmisel, olgu see hoones või masinaga väljas.

§ 17. Rehekütmisel valvatagu hoo-lega tule järele ja hoitagu seal lähedal igaks juhtumiseks suurem nõu veega. Ahet ei tohi asetada lähemale 1 meetrit ahjust. Reheahjul olgu vähemalt 1/2 meetri kaugusele ulatav võlv üle ahju suu.

M ä r k u s: Reheahjud, mis ei vasta eelnimetatud nõuetele, tulevad ümberhi-tada 1. aasta jooksul, arvates sundmääruse maksimahakkamisest.

§ 18. Ahjud, pliivid, korstnad ja tule-müürid ehitatagu täiesti tulekindlalt ja hoitagu alati puhtad ning korras, eriti avalikkudes asutistes ja tööstusettevõt-tetes. Pliitide kohal olev sein ja lagi isoleeritagu tulekindlalt.

§ 19 Ahjude ja pliitide ette, kus ei ole tulekindlaid põrandaid, naelutatagu vähemalt 45 cm. laiad metall-lehed, mis ulatavad kütteavause kummagi poole vähemalt 25 cm.

§ 20 Majaomanikud või nende ase-mikud hoolitsegu, et iga kahe kuu järele, töökodades aga igal kuul kord, korst-naid ja lõõre korralikult puhastatakse.

Tahma põlemine korstnates võib sündida vaikselt ilmal tuletõrje üksuse peamehe või tema asetäitja teadmisel.

§ 21 Majaomanikud või nende ase-mikud vastutavad oma majades olevate korstnate, ahjude, pliitide, lõõride või truupide ja muude tuleasemete korra-likkuse eest.

Ürnikud, kelle korteris korstnate, ahjude, pliitide, lõõride või muude tule-asemete juures leidub vigastusi või muid puudusi, on kohustatud teatama sellest kohe majaomanikule või tema asemikule.

§ 22 Õlikütte- ja malm-ahjude kui ka õli- ja piirituse-köökidest tarvitamisel isoleeritagu nad tuldkartvatest ehitus-osadest tulekindla katte abil või tule-kindlal alusel vähemalt 1 m. kaugusesse asetamisega.

§ 23 Igas suuremas äri- ja tööstuse ettevõttes, nagu kaubaladudes, eriti met-samaterjalide - ladudes, puuhoovides, saeveskites, samuti avalikudes asutis-tes, nagu võõrastemajades, haigemaja-des, hoolekande asutustes, kõikides ava-likkudes rahva- ja seltsimajades, olgu hädatarvilikud tulekustutusabinõud.

Tulekaitseks tarvilikud abinõud ja nende asetuse tähendatud ettevõtetes ja asutistes määrab komisjon, koosnev maavalitsuse esindajast, kes ühtlasi komisjoni juhatajaks, politsei esindajast ja tuletõrje esindajast, ettevõtte või asutise juhataja või selle asemiku osa-võtul. Komisjoni liikmed on õigustatud ka selle paragrahvi nõuete täitmist igal ajal kontroleerima.

§ 24 Talu- ja majaomanikud on kohustatud pidama oma majade juures tulikahju kustutamise tarvis: a) pange, b) veevaadi või tõrre, vähemalt 10- pangelise; d) pootshaagid, mille raudosa vähemalt 1 m. pikk; e) raudkangi: g) kirve; h) 2 redelit (ühe 4 m. pika ja teise vähemalt kõrgema hoone katuse-räästa ulatuseni), ja i) tugevajõulise heli-signaali — lokulaua, signaalpasuna või muu kohaliku vallaomavalitsuse mää-ramisel.

§ 25. Tuleõnnetusest teatatagu kohe signaali andmisega kohaliku vallaoma-

valitsuse poolt määratud alarmimise viisil; naabrid, kes signaali kuulevad on kohustatud seda edasi andma.

Ühtlasi teatatagu tuleõnnetusest vii-bimata kohalikule tuletõrjele ja politseile.

§ 26. Küla või aleviku elanikke kohustatakse oma kodakondsetega, veo ja tulekustutamisinõudega viibimata tulekahju kohale appi ruttama ja seal alluma tuletõrje juhataja, kui see aga kohal ei ole, siis politsei või vallavalit-suse esindaja kustutamistööde korral-dustele.

Veo- ja tulekustutamisinõud, mis tulevad kaasa võtta tulekahju kohale appi minnes, määrab ette kindlaks kohalik vallaomavalitsus.

§ 27. Käesoleva määruse täitmise järelvalve valdades kuulub peale polit-sei ja nende, kes selles määruses eriti nimetatud (§ 23), vallavanematele nende abidele ja tuletõrje ühingu juhatuse liigetele.

§ 28. Käesoleva sundmääruse rik-kujad võetakse vastutusele rahuk. nuht-lussead. § 29 järgi, kui nad ei lange muule eriti ettenähtud karistusele.

§ 29. See sundmäärus hakkab maksma viieteistkümnendal päeval peale avaldamist Riigi Teatajas.

Tuletõrje ülesanded õhukaitse korraldamisel.

Üleriiklise Saksa tuletõrjeinseneride ühingu 23. kongressil Breslaus käsitas tuletõrjeinsener Rumpf (Königsbergist) oma referaadis tuletõrje ülesandeid õhu-kaitse abinõude tarvitamisel. Suuremaks hädaohuks kallaletungimisel õhust on tulepommide tarvitamine. Tulepomm on sõja järelaja saadus ja ta pole võr-reldav maailmasõja kestel tarvitatud puuduliku konstruktsiooniga pommiga. Tulepommid tarvitab vaenlane, kes soovib sellega hävitada sõja- ja eluülespi-damiseks tarvilikke asutisi ja eluhooneid, et sellega murda elanikkude vastu-panekut. Õhukaitse korraldamiseks on välismaal palju tehtud. Õhukaitse prak-tiiliste abinõude hulka kuulub peale sel-

gitustöö tegemise ka tuletõrje etteval-mistamine. On tarvilik, et alaliselt val-mis oleks tuletõrjesalk ühes tarviliste abinõudega. Kustutusvee saamiseks peab tuletõrje lootma lahtiste veeko-gude, isegi kanalisatsiooni peale, kuna vaenlase lendurid erilise innuga vee-värke hävitavad. Teatete edasi vii-miseks tuleb arvatavasti käskjalgu tar-vitada. Kogu tuletõrje varustamine gaasimaskidega tähendab tänapäev rahuaja abinõu, sest järjest kasvab tarve gaasimaski järele tulikahju ajal. Gaasitorud tulevad takistusabinõudega nõnda va-rustada, et gaasi väljatungimist kerge on ärahoida. Lõpuks on nõuetav või-malikult küllaldase autotarvete taga-vara hoidmine kindlates kohtades.

Kõik, mis maksev linna tuletõrje kohta, võib samuti maksev olla maal.

Tuletõrje toetamisest kindlustusseltside poolt.

Tuletõrjeliit pööras rahaministri poole palvega, et seadusandlisel teel läbi viidaks toetuse maksmine Liidule ühinguvarustamiseks tuletõrjeabinõudega kindlustusseltsidelt 2% preemiast ehk 10% nende puhtast kasust.

Rahaminister ei poolda liidu ettepanekut järgmistel kaalutlustel:

„Nagu statistika andmed tulikahjude kohta näitavad on umbes 50% tulikahjudest üldse kinnitamata. Peale selle tuleb arvesse võtta, et suurem osa kinnitatud varandustest maal on kinnitatud kohalistes valla vastastiku abiandmise seltsides ja ka linnades, nagu näiteks Narvas, Rakveres, on olemas kinnitusseltsid, mille tegevus ainult oma linna piirides sünnib. Sellest selgub, et koguniste väiksem osa kõigist varandustest on kinnitatud ülemaaliselt töötavates kinnitusseltsides. Teisest küljest aga on tuletõrje kõikide kodanikkude varanduse kaitseks tuleõnnetuste vastu, vaatamata, kas need kinnitunud ehk mitte ja vaatamata, kas need kinnitatud ülemaaliselt töötavates kinnitusseltsides.

Tuletõrje kaitse on tähtis iseäranis neile kodanikkudele kelle varandused üldse kinnitamata, sest need, kes varandusi kinnitavad, saavad oma majanduse uuesti korda seadmiseks abi kinnitusseltsidelt, kuna aga kinnitamata varanduste hävitamine tuleõnnetuste läbi nende omanikke majanduslistesse raskustesse viib ehk koguniste ruineerib. Seda kõiki silmaspidades, ei oleks õiglane tuletõrje kulud veeretada ainult nende kodanikkude õlgadele, kes on ettevaatlikud ja kinnitavad oma varandusi ja

veel ülekohtusem oleks need kulud panna ainult nende kodanikkude peale, kes omi varandusi kinnitavad ülemaaliselt töötavates kinnitusseltsides.

On ju arusaadav, et kinnitusseltsid seda maksu kinnitustarvitatajate peale veeretavad ja selle võrra kinnitusseltsi kõrgendavad.

Teatavasti on mõnes välisriigis sarnane kinnitusseltside maksustamine läbi viidud. Kuid seal on kas sundusline kinnitus maksuma pandud kõikide kodanikkude kohta ehk jälle on kinnitustegevus nii kaugele arenenud, et vaevalt kinnitamata varandusi leidub. Muidugi mõista ei saa seada üksikuid sellise eesõigustatud seisukorda teiste ees. Kui juba maks peale pandud, siis loomulikult peavad seda kõik kinnitusseltsid maksma.

Siin võiks veel tähelepanu juhtida sellele asjaolule, et maaomavalitsuste poolt on väljatöötatud seaduse eelnõu „Sunduslik tule vastu kinnitus“, mis ära trükitud Maaomavalitsuste Liidu häälekandjas see aasta, alates nr. 5.*) Selles eelnõus on ka ettenähtud sunduslik maks tuletõrje kasuks sundkinnituse teostaja ettevõtte või asutuse poolt.

On loomulik, kui kõik sunnitud on kinnitama, siis ka see maks langeks kõikide kodanikkude õlgadele ja ei oleks ülekohtune üksikute kodanikkude kohta, nagu see Tuletõrje Liidu ettepaneku elluviimise korral oleks“.

*) Kokkuvõtte sellest eelnõust on avaldatud „T. Teadetes“ nr. 34—1927 a.

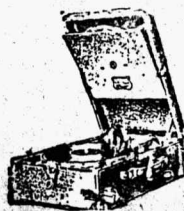
„T. T.“ toim.

Harju tän. 34, telefon 12-10
Tallinna

Kohale jõudnud Eesti ülesvõtted: Tokstrott „Hõissa poisid“ ja teised.

Parimas valikus
kohver- ja kast-
grammofone
ja kuulsamaist
Inglise ja Saksa
vabrikust
grammofoni
plaate.

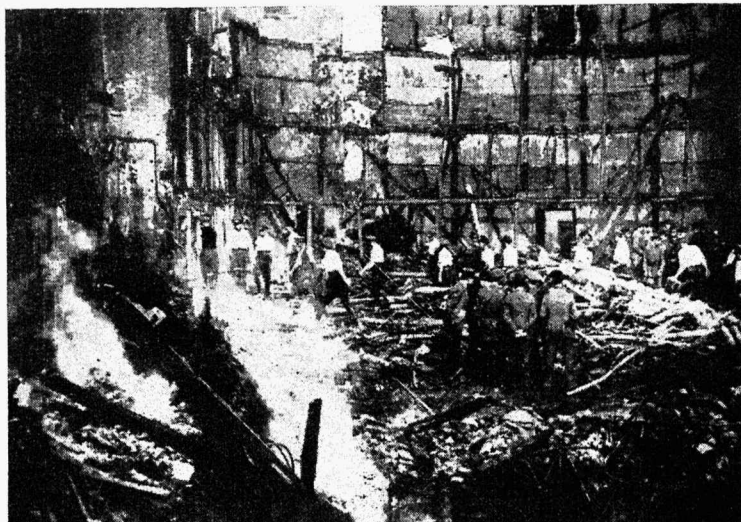
Ülemaalse poolehoiu ja tunnustuse on leidnud meie
nõitrodüün
raadiovastuvõtte
aparaadid.
Iseehitajaile kõiksugu raadioosi.
Müük suurel ja väiksel arvul.

RADION, Harju tän. 34, telefon 12-10.

Õudne tulikahju Madriidi teatris.

Sajad inimesed lämbusid ja põlesid. — Meeleheites kiskusid inimesed üksteist hammastega ja tapsid nugaodega. — Tuli tekkis elektri lühiühendusest.

Novedadesi teatris puhkes pühapäeval 24. sept. õhtul etenduse viimase vaatuse ajal tuli. Kõik ruumid täitusid kiiresti tule ja suitsuga. Teatrihoone oli puust. Saalis oli umbes 3000 inimest. Tekkis kirjeldamata paanika. Inimesed tungisid rüsinal uste juure. Paljud tallati jalge alla. Rõdudelt hüppasid inimesed alla. Paljudel haavatutel on noahaavad seljas, isegi hammastega on hullunud inimesed üksteist kiskunud. Tules ja paanika tagajärjel sai surma 120 inimest, kuna haavatud ja vigastatud oli umbes 400. Linnavalitsus võttis matuste kulud oma kanda. Matuste ajal oli linnas üldine lein. Matustest võtsid osa kõik valitsuse liikmed, diplomaatilised esinijad ja määratu hulk rahvast.

Teatrisaal pärast tulikahju. Tuletõrjujad ja sõdurid kaevavad laipasi rusude alt.

Õnnetuse põhjuseks on elektri lühiühendus, kuigi teatri elektrimeister seda ei usu. Leek lõi välja elektrilambi ümber ja saalis ning terves teatris kustus korraka tuli, mille tõltu aset leidis sarnane õudne silmapilk.

Kopli vabatahtlik tuletõrje.

Kopli vabatahtlik tuletõrje ostis neil päevil Tuletõrje-liidu kaudu omale suurema Rosenbaueri mootorpritsi.

Pildil Kopli tuletõrje oma uue mootorpritsiga Tallinna tuletõrje sügismanöövril.

Koosoleku-kord.

Ühingutes ja samuti ka liitudes jätab koosolekute kord mõndagi soovida, eriti veel siis, kui juhataja oma ülesannete jaoks vilumata on. Põhjuseks on, et enamus koosolijaist ei tunne seda korda ja neid aegade jooksul maksvusele pääsenud kombeid, millisteta koosolekul edu ja tagajärgi ei saa olla. Kõige rohkem patustatakse meil läbirääkimiste puhul. Nimelt peab igaüks oma kõlbliseks kohuseks rääkida, nagu öeldakse: kopsusid tuulutada, ilma et sel rääkimisel olulist tähendust oleks. Kui sageli ei ole meie kuulnud kõnelejaid, kes algavad järgmiselt: eelkõneleja ütles juba kõik ära, kuid ma tahaks veel järgmist ütelda... ja siis algab juba kuuldu kordamine. Selle tõttu venivad koosolekud pikale, tõusevad vastastikused haavamised ja sõnelemised kõneleja ja kuulajate vahel ehk jälle koosoleku juhatajaga.

Et koosolekuid asjalikkuse piirides hoida ja ühtlasi seltskonda distsiplineerida, on igal pool tarvilikuks peetud nõndanimetatud koosoleku-kord maksma panna. Allpool avaldame koosoleku-korra eelnõu, mille tuletõrjeliidu juhatus on kohaseks tunnistanud tarvitusele võtta. Eelnõu on sarnaselt kokku seatud, et ta peaks rahuldama nii ühingute kui ka liitude nõudeid. Eneestmõistetav, et selles eelnõus võidakse tarvilikke muudatusi teha.

* * *

§ 1. Koosolekust võivad osa võtta kõik hääleõiguslikud liikmed, kellele põhikirja järel antud hääleõigus, kuna teised liikmed ainult sõnaõigust koosolekul tarvitada võivad.

§ 2. Koosoleku avab põhikirjas ettenähtud isik, teatades et koosolek on seaduslikus korras kokkukutsutud ja otsusvõimeline ja teeb ettepaneku koosoleku juhatast valida.

§ 3. Koosoleku poolt valitud juhataja loeb koosoleku päevakorra ette ja küsib kas koosolijad sellega nõus on või soovitakse muuta järjekorda. Muutmiste ettepanek otsustatakse lihthääle enamusega.

§ 4. Küsimuste kohta, mis päevakorras ei seisa, ei või koosoleku juhatus otsusi teha lasta.

§ 5. Tarviduse järel võib koosolek oma liigete seast komisjoni valida koosolekule ilmunud liigete volituste läbi vaatamiseks ja tähtsamate ettepanekute eelharutamiseks.

§ 6. Ükski koosolekust osavõtja ei tohi enne rääkida, kui ta juhatajalt seks luba pole saanud. Juhataja tähendab sõnasoovijad üles, ning annab sõna üleskirjutuse järjekorras.

§ 7. Soovib keegi asjahaarutamise korra kohta tähendust teha, siis palub ta sõna „korra kohta“, mille järele juhataja temale sõna annab.

§ 8. Aja, kui kaua keegi rääkida võib, määrab kindlaks koosolek. Soovib keegi isiklikkudes asjades seletust anda, siis peab koosoleku juhataja temale enne asja hääletamist seks sõna andma.

§ 9. Küsimuse aruandjal ehk ettepaneku tegijal neil kordadel, kui aruandjaid ei ole, on sõna ettepaneku sisesejuhatuseks ja lõpul läbirääkimiste kokkuvõtteks ja kõnede vahel seletuseks väljaspool järjekorda.

§ 10. Kui sõnaküsija kätte jõudnud sõnasaamise ajal juhtub koosoleku ruumist ära olema, siis paigutab koosoleku juhataja tema nime sõnaküsijate nimekirja lõppu.

§ 11. Sõna võib saada päevakorra, koosoleku- ja küsimuse korra kohta, faktiliseks märkuseks, hääletamise motiivide kohta, isiklikes asjus ja erakorraliseks teadaandeks.

§ 12. Sõna korra kohta ja faktiliseks märkuseks antakse väljaspool järjekorda ja hääletamise motiivide kohta enne hääletamist.

Erakorralise teadaande sisu peab koosoleku juhatasele enne teada olema.

§ 13. Koosoleku liikmed võivad oma küsitud sõna teistele edasi anda ja oma sõnajärjekorda üksteisega vahetada, millest tuleb teatada koosoleku juhatajale.

§ 14. Sõnasaaja peab oma mõtteid viisakal kujul avaldama, ilma, et ta auhaavavaid sõnu tarvitaks. Koosoleku juhataja on kohustatud selle järele valvama, et nimetud nõudmisi täidetakse ja et koosolekul üldse korda ei rikutaks.

§ 15. Eksib keegi § 14. nimetatud nõudmiste vastu, siis juhib juhataja tema tähelepanu sellele sõnaga „ma palun korda tähele panna“ ja kui temale 3 korda tähendatud märkus tehtud, siis kaotab ta sõnaõiguse ning koosolek võib juhataja ettepanekul temalt sõnaõiguse kogu koosoleku ajaks ära võtta.

§ 16. Juhatajal on õigus kõnelejale, kui viimane omas kõnes harutusel olevast küsimusest kõrvale kaldub, märkust teha sõnadega „ma palun küsimuse juure jääda“. On keegi 3 korda niisuguse märkuse saanud, siis kaotab ta sõnaõiguse selle küsimuse harutamise ajaks. Kuid kõnelejal on õigus lühidalt seletust anda ja nõuda, et koosolek otsustaks, kas temale tehtud märkus põhjendatud on või mitte.

§ 17. Arvab keegi koosolejatest, et kedagi on tarvis korrale kutsuda, siis palub ta sõna korra kohta, ning juhib koosoleku tähelepanu selle peale. Ei täida juhataja seda nõudmist, siis võib ta nõuda, et koosolek otsustaks, kas korrale kutsumiseks põhjust on.

§ 18. Raskemate eksimiste korral paneb juhataja koosolekule ette kõnelejalt sõnaõigust ära võtta, kuna koosolek korrarikujat koosolekult ärasaatomisega karistada võib. Enne otsustamist saab korrarikkuja lühikeseks seletuseks sõna.

§ 19. Läbirääkimised lõpetatakse siis, kui kõik, kes harutusel oleva küsimuse kohta sõna on palunud, oma arvamist on avaldanud.

§ 20. Kui keegi tahab ettepaneku teha läbirääkimisi või kõnelejatele sõnaandmist lõpetada, siis palub ta sõna korra kohta suusõnaliselt ehk kirjalikult. Ettepaneku paneb juhataja kohe hääletamisele. Otsustab koosolek läbirääkimisi lõpetada, siis pole kellegil enam õigus kõnelele peale aruandja.

§ 21. Otsustatakse aga sõnaandmist lõpetada, siis võivad veel need oma sõnaõigust tarvitada, kes juba ennast ülesannud, kui ka need, kes kohe selle järel sõna paluvad. Kui kõik soovijad on üleskirjutatud, annab juhataja nimekirja järele sõnasoovijatele sõna.

§ 22. Läbirääkimiste lõpul teatab juhataja, missugused ettepanekud ja

missuguses järjekorras ta tähtsuseks arvab hääletamisele panna. Igal koosolekijal on õigus ettepaneku vormuleerimise, kui ka hääletamise järjekorra kohta muutusi ettepanna.

§ 23. Kui ettepanek olemas on, kas asja edasilükata, teda läbitöötamiseks komisjoni, või juhatusse kätte anda, parandusi ehk täiendusi teha, siis hääletatakse nimetatud ettepanekud kõige enne.

§ 24. Kui parandusi ja täiendusi mitu, siis hääletatakse kõige pealt need, mille vastuvõtmine teiste hääletamise tarbetuks teeb ja selle järele need, mis erinevad algettepanekust kõige rohkem.

§ 25. Kui ettepaneku tegija ehk aruandja ühineb paranduse ehk täiendusega, siis ei panda seda parandust eraldi hääletamisele, vaid hääletamisele tuleb terve ettepanek muudetud kujul.

§ 26. Kui keegi oma ettepaneku tagasi võtab, siis on igal koosolekust osavõtjal õigus seda ettepanekut omalt poolt hääletamisele ettepanna.

§ 27. Kõik tehtavad ettepanekud antagu kirjalikult koosoleku juhatajale enne hääletamise algust.

§ 28. Hääletamine sünnib põhikirjas ettenähtud korras.

§ 29. Koosoleku kohta kirjutatakse täielik protokoll koosoleku juhataja ja sekretäride vastutusel ja kirjutatakse alla põhikirja nõuete järel.

Protokoll sisaldagu tingimata teateid koosoleku aja, koha, osavõtjate arvu kohta ehk nende nimed, päevakorra, nagu see koosoleku-kutsetel märgitud, iga ettepaneku hääletamise tagajärje ehk, kui põhikirja nõuab, siis eraldi poolt ja vastu antud hääle arvu ja teisi teateid ja andmeid, mis vajalikeks tunnistatakse protokollida.

§ 30. Kõnelejad, kes soovivad oma kõnesid ja ettepanekuid täpselt protokollida lasta, peavad oma kõned ja ettepanekud kirjalikult esitama.

§ 31. Koosolekust osavõtjatel on õigus oma kirjalikke isearvamisi esitada, mis protokollile juure lisatakse.

§ 32. Kui koosoleku päevakord on läbi harutatud, siis teatab koosoleku juhataja, et koosolek on lõppenud.

Philadelphia tuletõrje minevikus.

Põhimõtted, millistel töötas tuletõrje 1700—1800 a. Omavahelised riid ja uhkuse tagaajamine.

Ameerikas olid varemalt tulikahjud harvad ja ei annud põhjust suurteks muretsemisteks. 1700 aastate alul pühendati asjale tähelepanu ja hakati mõtlema tulikahju kustutamise võimaluse üle.

Philadelphias oli sel ajal umbes 700 hoonet. Tulikahjusid ei olnud sel ajal palju, kuid selle asemel olid need väga suurte kahjudega seotud. Ainukesteks tulekustutusabinõudeks olid nahkämbrid, redelid ja pootshaagid „põlevate ehituste mahakiskumiseks“. 1719 a. osteti Inglismaalt prits. Raha selleks saadi trahvidest, mis olid määratud eriliste kuritegude eest, peasjalikult tulikahju korstnast süttimisel. 1730 a. puhkenud tulikahju ähvardas muutuda katastroofiliseks. Kohe selle järele muretsetes linnavalitsus täienduseks 3 pritsi, 400 ämbrit, 20 redelit ja 25 pootshaaki.

1733 ja 1735 aa. avaldas Benjamin Franklin kirjutuse tulekustutusest ja tulikahjude takistamisest, märkides eriti korstnate puhastamise tähtsust ja vee saamist tulikahju kohal. Tema püüdumise ja ergutamise tulemuseks oli „*Union Fire Company*“ tuletõrje asutamine, mille asutajaks oli Franklin ühes oma 4 sõbraga.

Vastandiks esimesele Inglismaa tuletõrjele, mis põhjenes kindlustusseltside toetusele, oli see Ameerika tuletõrje ja tema lähemad järeltulijad täiesti vabatahtlikul põhimõttel.

„*The Union Fire Company*“ oli vastastikuse abiandmise põhimõttel töötav ühing. Iga liige kohustas omal kulul muretsema ja igale tulikahjule tooma 6 nahkämbrit ja 2 tugevat linast kotti. Ämbrite veepidavust prooviti enne. Kotte tarvitati varanduste väljakandmiseks põlevast hoonest ja viimaste kaitsmiseks varguste vastu. Liikmed kohustusid ilmuma alarmi puhul tulikahju kohale. Ühedel tuli aidata tegelikult kustutustöös, teised pidid valvama tulehärdaohus olevate majade ustel ja kaitsma varguse eest. Tulikahju korral öö

ajal olid tulikahju koha lähedal olevad liikmed kohustatud oma maja akendele valgustust seadma „korratuste tekkinise takistuseks ja sõpradele kiire abiandmise võimaldamiseks“.

Liikmete arv oli piiratud kolmekümnega ja igal aastal peeti 8 koosolekut. Igal koosolekul oli ühine õhtusöök. Hiljaksjäänud liikmed maksid trahvi üks shilling. Erisuurusega trahvid olid ärajäämisel tulikahjult, tuletõrjeämbrite ja redelite tarvitamisel muudeks otstarveteks ja ka muude kohustusliste ülesannete mittetäitmisel. Peasjalikult nendel põhimõtetel töötasid kõik tuletõrjeorganisatsioonid Philadelphias veel hulk aega pärast Põhja-Ameerika vabastõda.

Nende tuletõrjete liikmed olid kõik auväärne mehed, kellel oli suur mõju kõigis asjus. Kuid sellest hoolimata juhtus väikseid lahkarvamisi võistlevate organisatsioonide vahel. Kogu aastasaja jooksul riieldi tuletõrje juhatuses. Tõendatakse, et pole olnud haruldased sarnased lood, et kaks tuletõrjet, kes olid üksteisega vihavaenus, juhtudes ühele tulikahjule jätsid tulikahju kustutamise seniks, kuni nad omi „vahekordi“ seletasid.

Tuletõrjute munder oli rikkalikult ilustatud ja kõigis mõeldavates kaunistustes. Tunnusmärgid ja aumärgid sünnitasid segadust ja kadedust organisatsioonide vahel. Tuletõrjeabinõud — pritsid ja vankrite rattad — olid korralikult ilustatud ja haljaks puhastatud. Rohkesti rääkimist tekitas kella tarvitamine pritsil, kuna „*The Philadelphia Fire Company*“ tõendas, et temal ükski on õigus kella tarvitada.

Esimesele tuletõrjele asutati pea teine ja 1752 a. oli neid juba 7, 1829 a. — 44 ja 1895 aastal, mil viimane paraad peeti, oli Philadelphias 129 tuletõrjet. Viimases paraadis arvati nägevat vabatahtliku tuletõrje lõppu, sest mõni aasta hiljem, 1870 a., asendati vabatahtlikud tuletõrjed palgalistega.

Välismaa kroonika.

Soome.

Soomes uus tuletõrjerong.

Oma ajakirja maikuu numbris tutvustasime Soome tuletõrjerongidega, millised on esimesed Euroopas. Nüüd teatatakse uue rongi valmimisest, tegelikult on see neljas rong. Esimene rong ehitati 1917 a. See oli harilik platvormvagon, millisele oli asetatud veereservuar 8000 liitri veega, 2 käsipritsi, kirved jne. Selle rongi ülesandeks oli raudtee ääres vedurisädemetest tekkinud tulikahjude kustutamine. Hiljem muretseti seks otstarbeks suurem platvormvagon, kus aset leidsid mootorprits (võime 850 liitr. min.), 2 käsipritsi, veetagavara 16,000 l. Et vedur võib kaasa võtta 20,000 liitrit vett, siis on esimeseks abiks tulikahju kohal 36,000 liitrit vett. Meeskond on 20- liikmeline.

Autasu tuletõrjetele.

Vääksy mõisa veski ja elektriijaama tulikahju kustutamisel ülesnäidanud agara tegevuse eest on varanduse omaniku poolt kolmele tuletõrjetele annetatud kokku 3500 marka ja kustutustööl erilist agarust ülesnäidanud kahe tuletõrje meeskondadele kokku 1200 m. ja lõpuks üksikutele eraisikutele kokku 1300 marka.

Kihelkondade kindlustusselts 25 aastane.

Tänavu täitis 25 aastat Soome ev.-lutheriusu kihelkondade kindlustusseltsi asutamisest. Seltsi tegevus on selle aja jooksul tunduvalt kasvanud. Üldse on toimetatud umbes 4000 järelvaatust ja leitud suurel määral vigu, millised oleksid võinud põhjustada tulikahju tekkimist.

Hajameelsuse ülim tipp.

Ylöjärvel, Tampere 18 klm. kaugusel, süttis põlema pangadirektor Rytköse mõisa. Selle asemel, et kohe juhtumist teatada Tampere tuletõrjetele, kes 15 minuti möödumisel oleks kohal olnud, teatati õnnetusest kõige pealt varanduse omanikule Helsingis ja viimane oma-

kord alarmis Tampere vabatahtliku tuletõrje. Kui lõpuks tuletõrje kohale jõudis, oli tule algusest juba 1½ tundi möödunud ja suurepäralisest varandusest ainult varemed järel.

Rootsi.

Reisistipendiumid tuletõrjajatele.

Skanska tulekindlustusselts otsustas seltsi 100-aastase juubeli puhul anda reisistipendiumiks tuletõrjajatele üldsummas 1000 kr.

Nõukogude Vene.

Raadio tuletõrje teenistusse.

Peeterburi tuletõrjevalitsuse poolt tehakse praegu laialdasi katseid raadio tarvitamiseks tuletõrjes. Need katsed peavad tõendama kas raadio teel on võimalik sideme pidamine pritsimaja ja tulikahjukoha vahel, kui viimane on eeslinnades. Autopritsil on oma saate- ja vastuvõtujaam lühilainel.

Inglismaa.

Kindlustusseltside tegevusest.

Ajakiri „The Policy Holder“ toob teateid kindlustuspreemiate summade kohta Inglismaal 1926 aastal.

Kindlustusseltsid on saanud aasta jooksul preemia tasu üldse 62.655.124 naelsterlingit. Nõudmised tuliõnnetuste puhul kahjusaaajate poolt tõusid kindlustusseltside vastu 31.382.693 naelsterlingi peale. Kindlustusseltsid said 1926 a. kasu 4.369.083 naelsterlingit. Kindlustusseltside tagatiskapitalid (aktsia-, tagavara jne. kapitalid) on 118.650.118 naelsterlingit. See näitab milliste hiigla kapitalidega Inglise kindlustusseltsid tegutsesid.

Saksamaa.

Suured tulikahjud Saksa puutööstuses

Kokkuvõtte tulikahjust juunis Saksamaal näitab tulikahjude arvu suurt kasvamist. Üldse on registreeritud suuremaid tulikahjusid — kahjusumma

üle 10.000 riigimarga — 331 ja nende kahjusumma ümarguselt 25 miljoni riigimarka.

1926 a. aprillist peale ei ole ühelgi kuul niipalju tulikahjusid puutööstustes olnud, kui tänavu juunis — 21 tulikahju, ligi 4 milj. riigimargani tõusva kahjuga. Ka 1927 a. novembris ja 1928 a. mais olid puutööstustes suured tulikahjud, kuid juuni 1928 a. on siiski rekordikuu.

Juuli algul oli Baadenis „Puutööstuse aktsiaseltsis“ hiigla tulikahju, mis mitu miljoni kahju tõi.

Poola.

Lodsi tuletõrje elust.

Hiljuti ilmus trükist album Lodsi vabatahtliku tuletõrje 50 a. juubeli puhul (1876—1926 a.), mis annab huvitava ülevaate juhtumisterikkast elust poolsaja aasta jooksul Vene ja Poola valitsuste all. Lodsi tuletõrje asutamiseks kutsuti Viinist instruktor, kelle kava aluseks võeti organiseerimine. Tolleaegne organisatsioon on mõnede muudatustega veel praegu maksev. Kuni maailmasõjani arenes tuletõrje aeglaselt kuid järjekindlalt, kuigi Vene valitsus teda umbusaldusega kohtles. Maailmasõja päevil pidi tuletõrje oma otsekohe ülesande kõrval täitma veel vangimajade kaitsesalga osa, haavatute päästmisel tegev olema jne. Et tuletõrje majandusline seisukord raskeks muutus, siis astus ta postile appi ja hakkas kirju laiali kandma, sellega teenides nii palju, et võimalik oli paremaid tuletõrjujaid koos hoida. Ka sõja lõpul keetsid rahalised raskused edasi ja sel põhjal oli isegi 2½-päevaline streik lentsalgas. 50 aasta jooksul on 20 tuletõrjujat oma elu ohverdanud ligemise elu ja vara päästmisel.

Praegu on Lodsi vabatahtlik tuletõrje suurimaks tuletõrje-organisatsiooniks Poolas. Tal on 4 autopritsi, 5 auru- pritsi, 2 Magiruse redelit, veetankauto 29.000 liitri vee mahutavusega, peale selle hulk käsipritse ja veevaate.

Põhja-Ameerika ühisriigid.

Õliväljade piksekaitse.

Läinud suvel oli Kalifornia õliväljadel rohkesti tulikahjusid pikse tagajärjel. Et sarnast õnnetust võimaluse

piirides vähendada, on Ameerika suured õliseltsid ehitanud huvitavad piksekaitseid. Nimelt on ehitatud 25—30 m. kõrgused terastornid, mis üksteisest 90—120 m. eemal. Tornide otsad on üksteisega mitmekordse terastraadi abil seotud. Tornidel on eriti hea maaühendus, mille läbi pikne kahjutuks tehakse. Shell Company of California on oma õlireservuaaride kohale umbes 4¼ m. kõrgusele asetanud traatvõrgu, peale selle on ehitatud veel 45 m. kõrgused terastornid. Nii traatvõrk kui ka tornid on hea maaühendusega. Tulehädadohu ja võimaliku süttimise vähendamiseks on ruum õlipinna kohal erilise keemilise gaasiga täidetud.

Nõdrameelsete haigemaja põlemine Ameerikas.

P.-Ameerika Ühisriikides, Tennessee osariigi pealinnas Nashvilles tabas hiljuti välk kolmel korral nõdrameelsete haigemaja, mis Ameerikas suurimaid. Tuli levines silmapilkselt üle kogu asutuse, kus oli 600 nõdrameelset, mõned neist haiged väga raskel kujul.

Kuigi maja oli väggu vastu kindlustatud, ei suutnud see ära hoida õnnetust. Kuna samal õöl linnas oli veel teine tulikahju, siis ei saanud tuletõrjujad õigeaks ajaks kohale. Tuli levis kiiresti. Asutuse juhid otsustasid peamiselt hädadohus olevatest maja osadest haiged välja viia. Kuid selles asutuse osas asusid kõige kardetavamad närvihaiged. Kiiruga avati nende toa ukseid ja teatati, et peavad asuma teisale. Suurem osa nõdrameelsetest magas juba. Tõusis kirjeldamatu segadus. Paljud nõdrameelsetest tungisid teenijate kallale ja lekidest löömavas majas puhkes võitlus elu ja surma peale. Osa nõdrameelsetest tungis peaarsti korterisse ja pekisid teda. Tuletõrjujad ei saanud alata kustutustööd, kuna nõdrameelsete jõuga takistasid neid. Kui hiljem politsei abil korda läks nõdrameelsete üle võimust saada, oli nendest 50 ära põgenud. Kogu ümbruskonnas pääsis valla äärmine kabuhirm hullumeelsete kallaletungist eest.

Ehitatavate hoonete kaitse tule vastu.

Teatasime oma ajakirja viimises numbris tulikahjust Nev-Yorgis ehitu-

sel oleva „Netherland“ hotelli 36. korral ja missuguste raskustega sel puhul tule-
tõrjel võidelda tuli. Nüüd teatatakse
Nev-Yorgist, et seal on kavatsus mää-
rust maksma panna, mille järele iga
uue hoone ehitusel tuleb kohe vee-
varustus ehitada. Sarnase määruse
põhjuseks oli „Netherland“ hotelli tuli-
kahju.

Tuletõrjuja käsiraamatu uus trükk.

Viie aasta eest ilmunud „Tuletõr-
juja käsiraamatu“ trükk on otsas ja liidu
juhatusel pole praegu võimalik rahul-
dada nõudmisi nimetatud väljaande
kohta. Käsiraamatu uus väljaanne on
praegu trükkis ja raamat tuleb müügile
novembri keskel. Käsiraamatu uus
väljaanne erineb tunduvalt esimesest
väljaandest. Sisu on põhjalikult ümber
tõõtatud ja täiendatud. Raamatuse on
mahutatud kõik tuletõrjet huvitavad
seadused ja määrused ehk väljavõtted
neist, omavalitsuste poolt maksma pan-
dud summad määrused jne. Lõpuks on
veel uudiseks tuletõrjujate eksami-kava.
Kõigi nende lisanduste tõttu paisub ka
raamat senise 180 lehk. pealt 225-250
leheküljeliseks.

Liidu liikmeks

võeti vastu Kaisma ja Kihelkonna
vabatahtliku tuletõrje ühingud.

Riiklise abiraha asjus.

Lhk. 148 on avaldatud nimekiri ühin-
guist, kellele 1928 a. riiklist abiraha on
määratud. Ühingud, kes ka abiraha
palusid, kuid tähendatud nimekirjast
puuduvad, on seega abirahast ilma
jäänud.

Head tagajärjed tuletõrjeabinõude proovimisel.

Turus 7.—12. aug.

Ühel ajal Soome tuletõrje kongres-
siga oli korraldatud voolikute, pritside
ja keemiliste kustutusabinõude proovi-
mine, millest väga elavalt osa võeti. Üldse
olid esindatud 19 äri ja proovimisele toodi
muu seas 24 mootor- ja autopritsi.

Voolikute proovimiseks toodi 4 äri-
kokku 12 liiki voolikuid. Kõige pealt
mõõdeti vee voolikutesse imbustumist ehk
seda veehulka, mis 5 minuti jooksul
voolikust läbi imbub, kui kuiv voolik
panna 2 atmosfäärilise veesurve alla.
Selle järele toimetati tõelikku vee läbi-
imbustumist. Mõõdeti see veehulk, mis
imbub voolikust läbi, kui voolik hoi-
takse 5 minuti jooksul 2 ja 6 ning 12
atmosf. surve all. Lõpuks prooviti voo-
likute vastupidavust 25 atmosf. surve-
l.

Pritside proovimiseks kulus 3 päeva.
Pritside juures vaadati järele kõige peall
nende ehituse korralikkus. Mootorprit-
side kestvusproov kestis 4 tundi, kus-
juures mootor töötas maksimaalse või-
mega. Kõik pritsid töötasid ootamata
hästi. Proovimisest osavõtnud mootor-
pritsidest oli suurem osa kodumaal val-
mistatud ja osutusid välismaa mootor-
pritsidega ühevõimelisteks.

Viimaks oli keemiliste kustutusai-
nete proovimine. Selleks süüdati 3 liit-
rit bensiini. Kustutus algas 20 sekundit
pärast süütamist. Vahuga kustutamise
proovimiseks süüdati 120 liitrit bensiini.
Ka siin õnnestusid katsed eriti hästi.

Tulekindlate filmide tarvitami- sest.

Üleriiklise Saksa tuletõrjeinsineeride
ühingu viimsel koosolekul Breslaus on
branddirektor dipl.-ins. Vagner (Berlii-
nist) rääkinud kaitses tule vastu kino-
des.

Kõneleja tähendas, et publikumi jul-
geolek kinos peaasjalikult oleneb apa-
raadi asetamisest eriruumi. Ka kõige
täielikumate aparaatide juures pole ku-
nagi võimata filmi põlemine. Raskelt
süttivate filmide tarvitamine tõstaks
tunduvalt julgeolekut kinodes, kuid siin
seisavad jälle omad raskused ees. Sar-
nased filmid on märksa kallimad nitro-
zelluloosfilmidest, kuid nende eluiga
on tunduvalt lühem. Mitmesuguste ras-
kuste äravõitmise järele on filmitöös-
tusel korda läinud tarvitama hakata
raskelt põlema hakkavaid filme. Kõne-
leja nõudis, et Saksamaal nagu mujal
välismaal, võimalikult kiirelt maksma
pannakse nõue raskelt süttivate filmide
tarvitamiseks.

Liidu laos on saadaval:

K. ROSENBAUERI

väiksem mootorprits 12 hob.-jõulise mootoriga.

Kaalub 100 klgr. (6 pd.) Hind 2200 kr.

Suurem mootorprits 16 hob.-jõulise mootoriga.

Kaalub 130 klgr. (umb. 8 pd.) H. 2900 kr.

ja

„VIKTORIA“, „REKORD“,
MEYER-HAGEN ja MAGIRUSE
mootorpritsid.

Töötamise jõud on kõigil peaaegu ühtlane, ainult Rosenbaueri ja „Viktoria“ pritsid on kaalult kergemad ja hinnalt odavamad. Teised on raskemad ja kallimad umbes 500 — 600 krooni tüki pealt.

Näha võib kõiki neid pritse Liidu laos
Tallinnas, Pikk tän. 43.

Telefon 5-79.

Hinnakiri

Üleriiklise tuletõrjeliidu laos olevate tuletõrjeabinõude kohta.

Lao asukoht: Tallinnas, Pikk t. 43. Telefoni nr. 5-79.

N I M E T U S	Hind kr.	N I M E T U S	Hind kr.
Adjutandi-paelad, suured . . . tk	11.—	Signaal-pasunad, suured . . . tk	5.25
Faklid, petroleumi, vasest . . . "	5.50	" " mitmes suuruses	1.—, 1.50, 180, 4.50
Haakredel "	53.—	" " 180/mm. 2 hääli . . . "	5.— 4.25
Hüdropult vasest "	25.—33.—	Suitsumaskid ühes käsnaga . . . "	4.—, 7.—, 34.—
Isoleer-tangid "	2.50	Tulekahju teatamiskoha sildid . . . "	1.50
Karabiiner suur "	4.25	Turva priis Nr. 4 (hüdropult) . . . "	38.—
" keskmine "	2.50 ja 3.75	Tärnid, pagunid, suured, kullat. . . "	—50
" väike "	—90	" väikesed, hõbet. "	—35
Kargupriis imev-voolikuta "	60.—	" jaoskonna I, V, R. W. "	—28
" imev-voolikuga "	75.—	Auto-märgid "	—60
Kiivrid meeskonnale "	8.50—13.—	Tõrvikud "	—85
" ronijatele "	12.75	Veetorujuhe 2" vindiga ehk Storz . . . "	15.—20.—
" ülematele "	17.—	" 2 1/2 Storz "	20.—
" peamehele "	18.—	Voolikud-spiraal 1 1/2 " " " " meeter	6.50
Kiivri embleem "	2.—	" " 1 3/4 " " " " " "	7.50
" roset "	—50	" " 2 " " " " " "	8.—
Kirves, paraadi "	20.—25.—	" " 2 1/4 " " " " " "	9.—
" töömehe, varreta "	3.50	" " 2 1/2 " " " " " "	10.—12.—
" " varrega ja vask- rõngaga "	8.—10.—	" " 3 " " " " " "	15.—
Kirve-tupp nahast "	2.25	" " 3 1/2 " " " " " "	18.—
" vask "	4.—	" välja viske "	
Kukla-kaitseid "	2.25	" 1 1/4 tolli "	1.35
Kummirõngad 2" "	—20	" 1 1/2 " " " " " "	1.60
" 2 1/2 " " " " " " "	—25	" 1 3/4 " " " " " "	1.75
" 3" " " " " " " "	—55	" 2" " kuni 12 atm. "	1.90
Käesidemed juhatusel liikmetele "	20.—22.—	" 2" " " 25 atm. "	2.10
Lipuvarda kullatud otsad "	20.—25.—	" 2 1/4 " " " " " " "	2.40
Mundri-nõõbid suured — kullatud "	—10	" 2 1/2 " " " " " " "	2.50
" " — kuldamata "	—8	" 2 3/4 " kuni 25 atm. "	2.75
" " väikesed — kullatud "	—8	" 3" " " " " " " "	3.00
Rinnamärgid väikesed, kuld ja hõbe "	—75	Vooliku parand. nõõbid, vasest tk	—30
Lüüdmärgid, hõbetatud "		" riie meeter	1.50
" juhatusel liikmetele "	1.50	" lappimise klambrid 1 3/4" tk	1.—
" brõnks, lihtliikmetele "	1.50	" " " 2" " "	1.10
Teenistus-märgid, kõik aastad "	1.50	" " " 2 1/2" " "	1.25
Hoolsus-märgid, I klassisist "	5.50	Vööd meeskonnale tk	4.25
" II. hõbe " " " " " "	3.50	" voodriga tk	6.—
" III. " " " " " " " " " " " "	2.50	" voodri ja rõngaga tk	10.—
Medal, hõbe "	2.50	Vöö-riie meeter	1.50
" kuld "	2.75	Vöö-rõngad vask tk	4.—
Mutsi-märgid, kullatud "	—40	Ambrid-puldamist "	3.25
Näo-kaitseid "	2.—	Ühendajad vindiga 1 1/4 " " "	7.50
Nõõrid ronijatele "	8.50	" " " 1 1/2 " " "	7.75
Nõõredel & sõlida "	55.—	" " " 1 3/4 " " "	8.—
Pöötshaagid "	2.40	" " " 2" " "	8.50
Redelid 3-järgmised "	650/180/76	" " " 2" Storz "	8.—
		" " " 2 1/2 " " "	15.—
		" " " 3" " " "	19.—

Osta juures tuleb ehitada, seeläbi poolt väljaantud volitus, sest laost vööriastele ei müüda